

vergadering **C175 – ECO22**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Economisch
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,
Werk en Sociale Economie

van 22 maart 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot de heer Philippe Muyters,
Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport,
over begeleiding en activering van laaggeschoolde moeders met jonge kinderen
- 1313 (2011-2012) 3

Vraag om uitleg van de heer Sas van Rouveroy tot de heer Philippe Muyters,
Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport,
over het systeem van de arbeidskaarten
- 1175 (2011-2012) 4

■

Voorzitter: de heer Matthias Diependaele, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over begeleiding en activering van laaggeschoolde moeders met jonge kinderen - 1313 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Voor vele groepen van werkzoekenden is er een uitgewerkte en sluitende begeleidingsaanpak. Voor langdurig werkzoekenden, jonge werkzoekenden, 50-plussers, personen met een arbeidshandicap en allochtone vrouwen werden pilootprojecten, begeleidingsprojecten, herscholingstrajecten enzovoort opgesteld.

De arbeidsmarktkloof tussen hoog- en laagopgeleide vrouwen is in ons land groter dan in andere Europese landen. Deze situatie manifesteert zich nog sterker bij de specifieke groep van moeders met jonge kinderen. Slechts 4 procent van de hoogopgeleide vrouwen met jonge kinderen heeft geen baan en is er ook niet naar op zoek. Daartegenover staat het markante cijfer van 60 procent voor de laagopgeleide jonge moeders. Hoogopgeleide vrouwen komen of blijven dus gemakkelijker in het werkveld, ook als zij jonge kinderen hebben.

Onze arbeidsmarkt is niet alleen gediend met deze hoogopgeleide vrouwen. We stellen vast dat ook de groep van laaggeschoolde moeders evenzeer gewenst is op de arbeidsmarkt. Deze situatie zal nog scherper worden gesteld nu er de komende jaren meer babyboomers de arbeidsmarkt zullen verlaten. Vele van de laaggeschoolde moeders die werkloos zijn, horen wel tot een of andere doelgroep. We stellen vast dat veel van deze moeders onvoldoende kennis hebben over de bestaande mogelijkheden wat betreft kinderopvang, tijdskredietregeling, loopbaanonderbreking, moederschapsverlof enzovoort.

Minister, is het haalbaar om deze groep van laaggeschoolde moeders met jonge kinderen als een specifieke groep te definiëren en te begeleiden? Dit kan bijvoorbeeld een opdracht zijn voor de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), die een samenwerking kan organiseren met de gezinsorganisaties om jonge, werkloze, zwangere moeders systematisch te begeleiden en te informeren over alle bestaande ondersteuningsmaatregelen die kunnen worden aangewend zodra de zwangerschap voorbij is, om opnieuw actief te worden in het arbeidscircuit.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik zal vrij kort zijn. Ik betwist de cijfers zeker niet. Ik heb het alleen wat moeilijk met de veralgemeningen. Ik ben er zeker van dat er wellicht kortgeschoolde vrouwen zijn die graag willen blijven werken, of misschien moeten blijven werken, en ook hooggeschoolde vrouwen zijn die niet weten welke mogelijkheden er allemaal zijn om de combinatie arbeid en gezin waar te maken.

In het loopbaanakkoord, dat we net hebben besproken, ben ik niet van plan om nieuwe groepen te maken. Ik wil maatwerk, voor iedereen, waarbij elk individu, elke moeder of toekomstige moeder, op maat wordt geholpen naar een passende dienstverlening van hetzij de VDAB zelf, hetzij van partners. Dat kan ook een combinatie zijn van de VDAB met gezinsorganisaties, vrouwenorganisaties en scholen.

We kunnen dat afdwingen doordat we in de beheersovereenkomst met de VDAB uitdrukkelijk het afsluiten van partnerschappen als een uitdaging hebben gezien om ervoor te zorgen dat waar de VDAB de expertise niet in huis heeft, of waar er elders ook expertise is, samen die expertise in te zetten. Dat lijkt me een goed voorbeeld. We willen dat doen zonder opnieuw een doelgroep te gaan creëren waarvoor we specifieke dienstverlening gaan doen. Maatwerk is wat dat betreft volgens mij de enige juiste oplossing.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Minister, ik dank u voor het antwoord. Het is zeker niet de bedoeling om nog een aparte groep te creëren, dat besef ik ook wel, maar soms moeten de cijfers wel eens zwart-wit getoond worden om een probleem aan te kaarten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Sas van Rouveroj tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het systeem van de arbeidskaarten
- 1175 (2011-2012)**

De voorzitter: De heer van Rouveroj heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroj: Uit verschillende reeds eerder gestelde parlementaire vragen van een aantal collega's, waaronder mevrouw Peeters, met betrekking tot het aantal uitgereikte arbeidskaarten en de controle hierop, blijkt dat het aantal arbeidskaarten B dat aan de Bulgaren en Roemenen wordt afgeleverd voor knelpuntberoepen, zeer hoog is en dat het systeem van de arbeidskaarten vaak misbruikt wordt om gemakkelijk een verblijfsvergunning te verkrijgen en een beroep te doen op onze sociale bijstand. In deze commissie heeft men het hier al vaker over gehad, maar ook in andere commissies.

De overgangsfase met arbeidskaarten voor Bulgarije en Roemenië werd recent verlengd tot 31 december 2013. Voor knelpuntberoepen is er een versoepelde procedure. Daardoor is er geen arbeidsmarktonderzoek, kan de aanvraag ook vanuit België gebeuren en is er slechts een termijn van vijf dagen voor de afgifte of desgevallend de weigering van de arbeidskaart. Vijf dagen is erg kort voor een adequate controle.

Naast de gebrekkige screening bij de uitreiking van de arbeidskaarten, ontbreekt het ook aan voldoende controle over de opvolging van de in omloop zijnde arbeidskaarten. Daaruit blijkt dat er een absolute samenwerking noodzakelijk is tussen de verschillende bevoegde diensten en dat die samenwerking niet afdoende is. Dat blijkt uit het aantal ingetrokken kaarten na controle: dat aantal is en blijft zeer laag.

Daarnaast ontbreekt het ook aan effectieve gegevensuitwisseling tussen de betrokken diensten. Als gevolg hiervan heeft de beëindiging van de tewerkstelling niet noodzakelijk de intrekking van het verblijfsrecht tot gevolg. Nochtans is de tewerkstelling de basis voor het verblijfsrecht van de Bulgaarse en Roemeense arbeidsmigrant. Op het terrein blijkt maar al te vaak dat Bulgaren en Roemenen aan wie een arbeidskaart geweigerd werd of van wie het verblijfsrecht in het gedrang komt door de stopzetting van de tewerkstelling, hun toevlucht nemen tot de zogenaamde schijnzelfstandigheid. Veel Bulgaren en Roemenen hebben dus een verblijfsrecht en krijgen dan OCMW-steun via valselijk verkregen arbeidskaarten, maar nog meer via een nepstatuut als zelfstandige.

Deze commissie heeft op 27 januari 2011 een gedachtewisseling gehad over het inspectierapport met betrekking tot de regularisaties. Daaruit bleek dat iedereen het erover eens was dat alle betrokken diensten moeten samenwerken en dat er extra middelen moeten worden vrijgemaakt voor controle en voor de oprichting van samenwerkingsverbanden. Dat is allemaal goed, maar het vertaalt zich onvoldoende in een gevoelige daling van het aantal uitgereikte arbeidskaarten of een stijging van het aantal ingetrokken kaarten. Ook ontbreekt het tot op heden nog steeds aan een afdoende koppeling tussen aan de ene kant de intrekking van de kaart en aan de andere kant het verlies van het verblijfsrecht, en daaraan gekoppeld het verlies aan recht op OCMW-steun. Hierdoor blijft bij de stad Gent en het OCMW het gevoel bestaan dat de huidige inspanningen en maatregelen niet afdoende zijn, en dat Bulgaren en Roemenen nog altijd al te gemakkelijk aan de controles ontsnappen.

Worden – om misbruik proactief te kunnen opsporen en tegen te gaan – de werkgevers die al té frequent arbeidsvergunningen en arbeidskaarten B aanvragen en stelselmatig arbeidscontracten vroegtijdig stopzetten, opgelijst? Worden de aanvragen van vermoedelijk malafide werkgevers aan bijkomende onderzoeken onderworpen? Of wordt de controle zonder onderscheid voor alle aanvragen beperkt tot het nagaan van de formele voorwaarden?

Is er controle op de naleving van de meldingsplicht door de werkgever bij vroegtijdige stopzettingen van de arbeidscontracten? Worden de daarvoor bestaande sancties uitgevoerd?

Worden gegevens over beëindigde tewerkstellingen en ingetrokken arbeidskaarten overgemaakt aan de dienst Vreemdelingenzaken met het oog op de intrekking van het verblijfsrecht dat is verkregen op basis van die tewerkstelling met arbeidskaart? Zo ja, binnen welke termijn na de vaststellingen en met welke frequentie gebeurt deze gegevensstroom?

Worden diezelfde gegevens ook systematisch overgemaakt aan de Rijksdienst voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) om misbruiken tegen te gaan van degenen die hun toevlucht nemen tot schijnzelfstandigheid?

De overgangsmaatregelen worden verlengd. Het risico dat Bulgaren en Roemenen verder of nog meer hun toevlucht zullen nemen tot schijnzelfstandigheid, is reëel. Zijn er bijkomende maatregelen en een efficiëntere samenwerking gepland met de federale overheid? Zij zijn voornamelijk bevoegd voor deze materie. Kan dat het gebruik en misbruik van het zelfstandigenstatuut tegengaan?

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik sluit me aan bij de vraag. We hebben hierover al een paar keer van gedachten gewisseld. De problematiek interesseert ons in hoge mate.

De heer van Rouveroi heeft al verwezen naar de gedachtewisseling met de inspectie. Er is toen ook gewezen op het belang van samenwerking. De federale overheid doet nu wel inspanningen om het misbruik van de vennootschapswetgeving en de schijnzelfstandigheid tegen te gaan en om de sociale inspectie te versterken. Ik ben het ermee eens dat we alarmbellen nodig hebben die tot verhoogde waakzaamheid leiden, zoals het herhaaldelijk vroegtijdig stopzetten van contracten. Op die manier verdwijnen er mensen in de ‘Nacht und Nebel’ van onze steden.

Mijnheer van Rouveroi, u trekt een directe lijn tussen een daling van het aantal uitgereikte arbeidskaarten en het beleid. Op zich is het beter dat iemand een arbeidskaart heeft, dan is hij op zijn minst gekend. Een beleid dat strenger toeziet op de volledige illegale tewerkstelling, op misbruiken inzake vennootschappen enzovoort, zou ook net kunnen leiden tot meer aanvragen voor arbeidskaarten. Dat zou betekenen dat men hier dan op een correcte manier tewerkgesteld wordt.

Beweren dat de inspanningen moeten leiden tot een daling van de arbeidskaarten, is wat te kort door de bocht. Ik wil daarvoor waarschuwen. Dat neemt niet weg dat het herhaaldelijk stopzetten van contracten een belangrijk signaal kan zijn. Dat zou de sociale inspectie moeten opnemen in haar strategie.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, collega's, ik zal de vijf vragen beantwoorden, want ik denk dat er een aantal misvattingen leven.

Ik begin met te stellen dat de aanvraagdossiers voor de arbeidsvergunningen voor knelpuntberoepen door de dienst Arbeidsmigratie van het Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie (VSAWSE) worden gescreend. Als er nog maar een vermoeden is dat de werkgever malafide is, wordt de inspectie onmiddellijk verwittigd. De heer Van Malderen zei het al: dat gebeurt systematisch. Bovendien is het zo dat het dossier van alle werkgevers waarvan op basis van de aanvraagformulieren blijkt dat zij in onderaanneming

werken, automatisch aan de inspectie wordt doorgegeven, met de vraag om een controle uit te voeren. Alleen al de afgelopen drie jaar zijn er in dat verband meer dan tachtig bedrijven gecontroleerd.

U hebt het over de verplichting van de werkgever om de bevoegde overheid te verwittigen bij een voortijdige beëindiging van een arbeidscontract. Die verplichting bestaat niet meer, want zij komt niet meer voor in het nieuwe sociale strafwetboek, dat op federaal niveau tot stand is gekomen. Toen wij dat vernamen, vonden wij dat een slechte zaak, want dat was een belangrijk element in de beoordeling die kan leiden tot een eventuele weigering of intrekking van de arbeidsvergunning en de arbeidskaart. Als bewijslast was dat een belangrijk element.

Het Vlaamse Gewest heeft dan ook onmiddellijk bij de bevoegde federale instantie aangedrongen op een aanpassing van het strafwetboek, maar men heeft geen rekening gehouden met onze vraag. De verplichting om de bevoegde overheid te verwittigen bij een voortijdige beëindiging van een arbeidscontract bestaat dus niet meer.

Wat uw derde vraag betreft, moet ik vooraf stellen dat de beëindiging of voortijdige stopzetting van de tewerkstelling van Bulgaren en Roemenen – de nieuwe EU-burgers – niet leidt tot de intrekking van het verblijfsrecht. Vroeger was de duur van het verblijfsrecht afhankelijk van het bezit van een arbeidskaart. Nu is dat niet meer het geval. Vandaag krijgen zij onmiddellijk een elektronische vreemdelingenkaart – een E-kaart – voor vijf jaar. Bij goedkeuring wordt de arbeidskaart gestuurd naar de bevolkingsdienst van de woonplaats van de betrokkene. Type en geldigheid van de arbeidskaart worden dan opgenomen in het Rijksregister. De Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) is dus van bij de toekenning van de arbeidskaart onmiddellijk op de hoogte van de geldigheidsduur. In tegenstelling tot wat u veronderstelt, voorziet de wetgeving niet in de verplichting tot inlevering van de arbeidskaart bij voortijdige beëindiging van de tewerkstelling. Enkel als de buitenlandse onderdaan het land voorgoed verlaat, moet hij voor zijn vertrek de arbeidskaart teruggeven aan het gemeentebestuur van zijn woonplaats. Beslissingen tot weigering of intrekking van arbeidskaarten en vergunningen worden door de Dienst Arbeidsmigratie gelijktijdig en schriftelijk verstuurd naar de werkgever, de werknemer, de DVZ en de inspectie.

De vraag of wij de gegevens onmiddellijk doorgeven, is niet relevant. Omdat het niet relevant is, doen we het niet. De gegevens met betrekking tot buitenlandse werknemers van de migratiediensten van de verschillende gewesten worden niet systematisch overgemaakt aan het RSVZ. We zullen de gegevens wel maandelijks overmaken aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ). Dat is conform artikel 38, quater, paragraaf 3, derde lid, van het KB van 9 juni 1999. Daar staat dat we het maandelijks moeten overmaken aan de RSZ, maar niet aan het RSVZ.

De Inspectie Werk en Sociale Economie (IWSE) heeft in 2011 969 controles uitgevoerd op de tewerkstelling van buitenlandse werknemers. Dit is 46 procent van het totale aantal uitgevoerde controles. Wij leggen in de inspectie dus zeer zwaar het accent op de inspectie van buitenlandse werknemers. 567 Roemenen en 448 Bulgaren werden daarop gecontroleerd. Dat is samen meer dan 969, maar je kunt bij één controle ineens twintig Bulgaren of Roemenen controleren. Zo zitten de Bulgaren en Roemenen in de top vijf van de meest gecontroleerde nationaliteiten.

U weet dat wij een nieuwe wetgeving voor de private arbeidsbemiddeling hebben. U herinnert zich vast nog hoe het parlementair werk daarover is verlopen. De IWSE kan hierbij uiteraard enkel optreden binnen onze eigen bevoegdheden. Maar alle andere vaststellingen, die niet te maken hebben met private arbeidsbemiddeling en de bevoegdheden die wij hebben, geven wij door aan andere inspectiediensten, zowel federale als gewestelijke.

Zo werken we in het kader van de migratiecontroles autonoom, maar ook heel sterk in samenwerking met andere federale en sociale inspectiediensten. Dat laatste geschiedt binnen de arrondissementele cellen van de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD). Onze

inspectie onderschrijft hiertoe jaarlijks mee het SIOD-actieplan. In het actieplan 2012 wordt uitdrukkelijk voorzien in de strijd tegen zwartwerk en georganiseerde fraude, waaronder schijnzelfstandigheid.

Het samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de gewesten en gemeenschappen betreffende de coördinatie van de controles inzake illegale arbeid en sociale fraude werd op 1 juni 2011 ondertekend door de drie bevoegde gewesten en door de Duitstalige Gemeenschap. Binnen de context van de SIOD zal hierop worden voortgeborduurd om de strijd tegen illegale arbeid en sociale fraude aan te pakken. Dat loopt goed. De samenwerking is er. Het accent dat u vraagt, wordt gelegd.

De voorzitter: De heer van Rouveroij heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroij: Minister, ik dank u voor uw leerrijke antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■